

Förslag från utskottet till kongressen 2025

Astma- och Allergiförbundets Strategi 2025–2030

Inledning

Astma- och Allergiförbundet har försvagats under 2000-talet. Antalet medlemmar och föreningar har halverats på bara 20 år – från 26 000 medlemmar år 2003 till 13 000 medlemmar år 2023. Antalet lokalföreningar har under samma period sjunkit från 150 till 75. De senaste åren har även förbundets ekonomi försämrats, främst på grund av sjunkande intäkter. För att kunna vända den negativa trenden krävs en välgrundad strategi och ett modigt ledarskap.

Syftet med denna strategi är att stärka Astma- och Allergiförbundet som en framgångsrik och relevant organisation som engagerar många människor på olika sätt och på olika grunder – oavsett intressen, diagnos eller bakgrund. Den ska bidra till att öppna upp för och inspirera till ny verksamhet, som kan ta sig helt andra former än hittills. Strategin är gemensam för hela Astma- och Allergiförbundet (föreningar, riksförbund, Forskningsfonden, servicebolaget) men kan i olika delar behöva anpassas och genomföras utifrån våra skiftande förutsättningar. Det är med gemensamma krafter där vi tillsammans arbetar mot samma mål som vi når framgång!

Vår vision – Det vi drömmer om

”Ett liv fritt från astma och allergi”

Alla som har en allergisjukdom ska leva ett friskt liv utan symtom och inga nya ska drabbas av allergisk sjukdom. Med allergisk sjukdom i denna strategi avses astma, allergi, eksem och annan överkänslighet

Vår verksamhetsidé – Så arbetar vi för att nå visionen

Astma- och Allergiförbundet bidrar till förändring på fyra olika sätt:

- **Påverkan;** Vi är en stark och tydlig röst som påverkar samhället mot ökad tillgänglighet och bättre levnadsvillkor för människor med astma, allergi, eksem eller annan överkänslighet. Vi tror på styrkan i att arbeta tillsammans inom vårt förbund och genom att samverka med andra för att nå vår vision. Vi prioriterar påverkan på nationell, regional och lokal nivå, men påverkar även internationellt där vi har möjlighet.
- **Kunskap;** Vi är bärare av den senaste kunskapen och våra medlemmars erfarenheter för en värld fri från astma och allergi. Vi sprider kunskap och ökar förståelsen för hur det är att leva med våra diagnoser. Vi sprider kunskap till allmänhet, offentlig sektor, företag och andra aktörer. Genom kunskap stärker vi våra medlemmars handlingskraft och blir fler som arbetar med våra frågor.
- **Stöd och gemenskap;** . Vi erbjuder stöd och gemenskap och arbetar tillsammans för att nå målet med bästa möjliga livskvalitet för alla med allergisk sjukdom. (johanna-willenfelt-5)
- **Forskning;** Vi främjar och sprider forskning som rör våra områden, bland annat i samarbete med Astma- och Allergiförbundets Forskningsfond. Vi lyfter upp erfarenhetsbaserad kunskap och identifierar kunskapsluckor som behöver utforskas mer.

Strategisk plan – Våra långsiktiga mål och prioriteringar

Tio mål för att uppnå en god och jämlik hälsa för våra målgrupper:

1. Tillgång till en god, jämlik hälso- och sjukvård oavsett vem du är eller var du bor. Det innebär att bemötande, vård och behandling ska erbjudas på lika villkor till alla, efter behov och utifrån bästa tillgängliga kunskap.
2. Tillgång till individanpassade mediciner, behandlingar och hjälpmedel till en rimlig kostnad för den enskilde patienten.
3. En trygg och tillgänglig närmiljö. Att vi alla har rätt att vistas, känna oss trygga och må bra utan att riskera allergiska reaktioner eller andningssvårigheter på grund av allergiframkallande ämnen.
4. Forskning som rör våra målgrupper ska öka och spridas mer så att både beprövad och ny kunskap snabbare kan omvandlas till tillämpad praktik. Det innefattar även insamling och användandet av hälsodata som finns i de nationella kvalitetsregistren, bland annat Luftvägsregistret och SwedAD.
5. Tillgång till kunskapsbaserade råd, stöd och gemenskap i vardagen för att höja livskvaliteten och förebygga ohälsa.
6. Ökad kunskap – hos patienter/invånare, inom vården, elevhälsan och annan personal i skola/förskola /föreningslivet och näringslivet med fler – för att främja hälsa och förebygga ohälsa. Det kan ske i form av utbildningar, föreläsningar, kunskapsunderlag, konsumentvägledning med mera.
7. Ökad möjlighet till hälsosamma levnadsvanor. – motion, matvanor och tillgång till specialkost eller kost som främjar hälsa, stresshantering, rökavvänjning med mera.
8. Infrastruktur och stadsplanering samt bostäder och byggregler som ur ett folkhälsoperspektiv tar hänsyn till både klimat, miljö och hälsa.
9. Ett likvärdigt liv. En person med någon av våra diagnoser ska ha samma möjligheter som andra medborgare i samhället – oavsett ekonomi. Det kan handla om tillgång till försäkringar, ersättningar, omvårdnadsbidrag, högkostnadsskydd med mera som skyddar och ersätter våra målgrupper.
10. Lagar, regler, riktlinjer, rutiner och policyer som stödjer våra mål och stärker individer inom vår målgrupp. I synnerhet gäller det individens inflytande och delaktighet i sin egen vård och behandling för att på så sätt stärka egenmakt och hälsa. Särskild hänsyn bör också tas till barn och unga eftersom FN:s barnkonvention sedan 2020 är lag i Sverige.

Våra tre prioriterade utvecklingsområden:

1. Hälsa i fokus genom delaktighet och samverkan. För att främja god hälsa bland våra målgrupper behöver deras inflytande stärkas. Delaktighet är en förutsättning för att individen ska kunna påverka sitt liv och sin hälsa. Utan delaktighet saknas möjlighet att göra välinformerade val och agera för sin eller anhörigs räkning. Vi behöver också olika perspektiv på våra frågor och fler aktörer som engagerar sig. Genom ett svenskt allergiprogram, vår samverkan med vården och flera olika delar av samhället, kan hälsan förbättras för alla med allergisk sjukdom.

2. Främja forskning och kunskap

Bristande kunskap bidrar till att många av våra grupper saknar god och jämlik hälsa. Kunskapen behöver öka – både hos den enskilde, hos omgivningen och inom hälso- och sjukvården. Befintlig kunskap behöver spridas bredare och ny kunskap med potential att bota och förebygga våra sjukdomar behöver tas fram. Våra ståndpunkter måste bygga på evidensbaserad kunskap för att vi ska uppfattas som trovärdiga. Vi måste också ta vara på den erfarenhetsbaserade kunskap som drabbade eller nära anhöriga kan bidra med.

3. Engagemang och ledarskap för ökad gemenskap

I dag kan man engagera sig på andra sätt än att vara medlem. Det måste vi anpassa oss efter. Vi behöver bredda begreppet engagemang och öppna fler vägar in till oss. För att få fler att engagera sig behöver vi satsa på och utveckla nya former för engagemang. Vi måste vara välkomnande, lyhörda och inlyssnande för att ge fler chansen att uppleva vår gemenskap. Allt engagemang är viktigt och måste bekräftas och uppmuntras. Det ställer krav på ledarskapet, som måste vara öppet för nya engagemangsformer och vara i takt med tiden när det gäller till exempel digitalisering och artificiell intelligens (AI).

Det ställer också krav på att vi som förbund är långsiktigt hållbara och kan anpassa oss till förändrade omvärldsförutsättningar, inte minst ekonomiska. Ett framtidsinriktat ledarskap behöver därför främja både engagemang och stabilitet i hela organisationens grundläggande förutsättningar.

Uppföljning och utvärdering

Strategin kommer att följas upp på kommande föreningskonferenser och på kongressen 2028. Mål, budget, verksamhetsplaner etcetera kommer att följas upp och utvärderas årligen av förbundsstyrelsen. Indikatorer och rutiner tas fram av förbundsstyrelsen under kongressperioden 2025–2028. En mer komplett utvärdering av strategin och dess övergripande mål/inriktning bör göras inför kongressen 2031.

Själva genomförandet av strategin är dock ett gemensamt ansvar, där den ligger till grund för arbetet och samarbetet på alla nivåer i organisationen.

Med en ny strategi och en ny värdegrund som ett gemensamt underlag för fortsatt utveckling är förhoppningen att Astma- och Allergiförbundet fortsatt ska vara en relevant, närvarande och stark röst för alla som har astma, allergi, eksem eller annan överkänslighet!